

Robot-kolleger giver produktivitet og job et boost i industrien

Robotter vinder frem i industrien, og det er med til at løfte produktivitet og jobskabelse. Men teknologiinvesteringer gør det ikke alene. Hvis virksomhederne skal kunne producere meget mere for de samme lønkroner, skal der også investeres i de rette kompetencer hos medarbejderne. Robotterne skal nemlig løbende indstilles, programmeres og finjusteres.

Dansk industri har siden finanskrisen øget produktiviteten godt 30 pct. Fremgangen hænger i høj grad sammen med, at flere virksomheder har fået øjnene op for gevinsterne ved at investere i automation og robotteknologi.

En rundspørge blandt Dansk Metals tillidsrepræsentanter i industrien viser således, at virksomheder, som har installeret robotter, har klaret sig bedre de seneste 12 måneder end virksomheder uden robotter. 60,1 pct. af respondenterne, som arbejder i en virksomhed med robotter, svarer, at deres virksomhed har oplevet en stigning i produktiviteten, mens blot 38 pct. fra virksomheder uden robotter deler den samme vurdering, *jf. tabel 1*. Virksomhederne med robotteknologi har også fået flere ordrer i bogen end virksomheder uden robotter, og de har også haft behov for at ansætte flere medarbejdere de seneste 12 måneder.

Tabel 1. Virksomheder der i løbet af de seneste 12 måneder har oplevet en stigning i produktivitet, ordrer eller ansatte. Pct.

	Har I installeret robot/robotter på din arbejdsplads?			I alt
	Ja	Nej	Ved ikke	
I produktiviteten	60,1	37,8	42,9	45,7
I antallet af ordrer	55,5	40,3	28,6	45,5
I antal ansatte	41,2	29,7	42,9	33,8

Kilde: Dansk Metals undersøgelse blandt tillidsrepræsentanter, juni 2014.

Når virksomhederne anvender robotter, stiller det større krav til de ansattes kompetencer, da det indebærer, at medarbejderne fx skal kunne indstille og programmere robotterne til nye emner og løbende finjustere robotten til forskellige funktioner. Det er derfor vigtigt, at ledelsen er opmærksom på at sikre medarbejderne i produktionen den efteruddannelse, der er nødvendig for at høste de fulde gevinster af investeringen. Efteruddannelse og brug af robotter går ganske enkelt hånd i hånd. Det skal ses i lyset af, at det koster relativt lidt at efteruddanne medarbejderne i forhold til, hvad robotterne koster.

Flere virksomheder i industrien har problemer med at skaffe kvalificeret arbejdskraft, og en relativ stor del af disse virksomheder bruger robotter i produktionen. Således vurderer 44,6 pct. af tillidsrepræsentanterne fra virksomheder med robotter, at deres virksomhed har problemer

med at skaffe kvalificeret arbejdskraft, mens 30,4 pct. ikke oplever samme udfordring, *jf. tabel 2*. Den samme tendens gør sig gældende for virksomheder, der eksporterer mere end halvdelen af deres produktion. Her vurderer 57,7 pct. af respondenterne, at deres virksomhed er udfordret, mens 43,7 pct. ikke gør. Det er ofte større virksomheder, som anvender robotter og som eksporterer meget af sin produktion, og derfor kan virksomhedsstørrelse have betydning for ovenstående resultater.

Tabel 2. Virksomheder med robotter og/eller som eksporterer meget af produktionen koblet med problemer med at skaffe kvalificeret arbejdskraft, pct.

	Har virksomheden problemer med at skaffe kvalificeret arbejdskraft?			I alt
	Ja	Nej	Ved ikke	
Virksomheden har installeret robot/robotter	44,6	30,4	22,5	35,0
Virksomheden eksporterer mere end halvdelen af produktionen	57,7	43,7	35,0	48,1

Kilde: Dansk Metals undersøgelse blandt tillidsrepræsentanter, juni 2014.

Generelt vurderer tillidsrepræsentanterne, at smede og industriteknikere er den type faglærte medarbejdere, som flest virksomheder har svært ved at skaffe, *jf. tabel 3*. For virksomheder med robotter gælder, at de især har problemer med at skaffe industriteknikere. Således efterspørger 58,7 pct. af virksomhederne med robotter, og som har problemer med at skaffe kvalificeret arbejdskraft, industriteknikere, mens tallet er 32,1 pct. for virksomheder uden robotter. Automatikteknikere, svejsere, værktøjsmagere og elektronikfagteknikere er også i særlig høj kurs blandt virksomheder, der har installeret robotter.

Tabel 3. Hvilken type af faglærte mangler din virksomhed? Pct.

	Har I installeret robot/robotter på din arbejdsplads?		I alt
	Ja	Nej	
Smede	37,0	39,6	38,4
Industriteknikere/maskinarbejdere	58,7	32,1	44,4
Mekaniker	5,4	23,6	15,2
Elektronikfagtekniker	13,0	3,8	8,1
Svejsere	25,0	15,1	19,7
Værktøjsmagere	15,2	1,9	8,1
Automatikteknikere	29,3	10,4	19,2
Andre faglærte	18,5	17,0	17,7
Ved ikke	2,2	2,8	2,5

Kilde: Dansk Metals undersøgelse blandt tillidsrepræsentanter, juni 2014.

54 pct. af tillidsrepræsentanterne fra virksomheder, der har installeret robotter, vurderer, at det er *meget vigtigt* for virksomheden at have adgang til kvalificeret arbejdskraft, hvis virksomheden skal bevare produktionen i Danmark, *jf. tabel 4*. Derimod deler blot 29 pct. af respondenterne fra virksomheder uden robotter denne opfattelse, hvilket viser, at investeringer i ny teknologi ikke gør det alene – investeringer i de rette kompetencer er mindst lige så vigtig.

Tabel 4. Hvor vigtig er adgang til kvalificeret arbejdskraft for, at din virksomhed bevarer produktion i Danmark? Pct.

	Har I installeret robot/robotter på din arbejdsplads?			I alt
	Ja	Nej	Ved ikke	
Meget vigtigt	53,9	28,7	33,3	37,8
Vigtigt	33,2	40,5	50,0	38,0
Ikke vigtigt	7,4	10,8	16,7	9,6
Slet ikke vigtigt	2,8	4,5	0,0	3,8
Ved ikke	2,8	15,5	0,0	10,8
I alt	36,0	63,0	1,0	100,0

Kilde: Dansk Metals undersøgelse blandt tillidsrepræsentanter, juni 2014.

Dette resultat bakkes op af dansk forskning, som bekræfter, at der er et stort potentiale for at hæve produktiviteten, hvis digitalisering går hånd i hånd med tilstrækkelig adgang til velkvalificerede medarbejdere. Joannes Jacobsen, Jan Rose Skaksen og Anders Sørensen påviser, at digitalisering medfører en højere produktivitet i de virksomheder, der samtidig havde en stor andel af medarbejdere med faglært eller videregående uddannelse¹. For de 25 pct. af virksomhederne, hvor andelen af uddannede medarbejdere er højest, betyder digitalisering, at produktiviteten som minimum stiger 4 pct. Hvis uddannelsesniveaue i virksomhederne ikke er tilstrækkeligt højt i virksomheden, kan produktiviteten derimod falde ved digitalisering ifølge rapporten.

Boks 1. Om undersøgelsen

Dansk Metal har i perioden 4.-24. juni 2014 gennemført en elektronisk rundspørge blandt 1.255 industriansatte tillidsrepræsentanter i Dansk Metal. Af dem har 643 deltaget i hele undersøgelsen, hvilket giver en svarprocent på 51,2. Herudover har 48 afgivet nogle svar.

Yderligere oplysninger og kommentarer

Allan Lyngsø Madsen
Cheføkonom, Dansk Metal
alm@danskmetal.dk | 23 33 55 83

Kasper Hyllested
Pressechef, Dansk Metal
hyllested@danskmetal.dk | 22 99 33 49

¹ <http://www.aim-projekt.dk/files/digitalization-skilled-labor-and-the-productivity-of-firms.pdf>